

Steffen Kjeldgaard-Pedersen er gået på pension

Af professor, dr.theol. Lauge Olaf Nielsen

Med udgangen af 2017 gik professoren, dr.theol. Steffen Kjeldgaard-Pedersen på pension, idet han fratrådte det professorat i Kirkehistorie, som han havde beklædt siden januar 1985. Et næsten fast indslag i de seneste numre af nærværende tidskrift har været små portrætter af mangeårige og skattede medarbejdere på Det Teologiske Fakultet, som har ladet sig pensionere. Sådan må det være, når Fakultetet er i gang med et generationsskifte. Med Steffen Kjeldgaard-Pedersen tager Fakultetet imidlertid afsked med en lærer og forsker, som i en turbulent tid har ydet en helt usædvanlig indsats såvel for at bevare og udvikle det teologiske studium som for at forbedre betingelserne for teologiske studier på Københavns Universitet.

Kort efter sin kandidateksamen i 1973 blev Steffen Kjeldgaard-Pedersen tilknyttet Fakultetet som kandidat- og senere seniorstipendiat, og allerede på dette tidspunkt var det afgjort, at Martin

Luther og reformationen stod i centrum for hans teologiske interesse. Resultatet af stipendiatens flittige og disciplinerede forskning på det mørke kontor på 'Kavalergangen' (i Købmagergade 46) var en lærd afhandling med titlen "*Gesetz, Evangelium und Busse. Theologiegeschichtliche Studien zum Verhältnis zwischen dem jungen Johann Agricola (Eisleben) und Martin Luther*", som i 1983 blev forsvaret for den teologiske doktorgrad. I værket påviste forfatteren med skarpsindighed og grundighed, hvorledes Johann Agricola i en nærliggende misforståelse af sin læremester, Martin Luther, anskuede distinktionen mellem Lov og Evangelium som en statisk, formal skelnen, mens Luther (og med ham Paulus, som mange stadig mener) anså den for at være "en dynamisk, funktionel sondring". På en helt anderledes radikal måde end Agricola kunne Luther derfor fastholde den kristne som "*simul iustus et peccator*". At Steffen Kjeldgaard-Pedersen her havde leveret et centralt og vægtigt bidrag til luthersk teologihistorie, var der ingen tvivl om, og ved forsvaret faldt der mange velfortjente lovord; en af de officielle opponenter betroede dog også

det tætpakkede auditorium, at læsningen havde fordret et par kabaler undervejs.

I januar 1985 overtog Steffen Kjeldgaard-Pedersen det professorat i kirkehistorie, som var blevet ledigt efter Torben Christensen. Det var en 'historisk' stilling i den forstand, at den var blevet indviet af Ludvig Holberg, og blandt forgængerne var der så fremtrædende teologer som Jens Nørregaard, Valdemar Ammundsen og Frederik Nielsen. Umiddelbart efter sin tiltræden fik Steffen Kjeldgaard-Pedersen også overdraget posten som 'institutbestyrer' eller '-leder' af Institut for Kirkehistorie, og med ganske få afbrud kom han til at bestride dette hverv ind i det nye årtusinde. Det følgende år blev han medlem af Studienævnet for Teologi; i dette forum lagde han også en stor arbejdsindsats og var i flere år nævnets formand. En bred berøringsflade med kolleger og studenter fik Steffen Kjeldgaard-Pedersen gennem Teologisk Forening, hvis formand og næstformand han var fra sidst i 80'erne frem til årtusindeskiftet. Også faglige sammenslutninger og netværk nød glæde af hans energi og virkestrang; for blot at nævne nogle få beklædte han i en længere årrække formandsposten for Salmehistorisk Selskab, Nordisk Institut for Hymnologi samt Center for Kunst og Kristendom. Inden for sit egentlige forskningsområde har Steffen Kjeldgaard-Pedersen siden 1975 været aktivt medlem af TARF ("*Theologischer Arbeitskreis für reformationsgeschichtliche Forschung*"), ligesom han tidligt blev indvalgt i styrelsen for Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. Nordisk samarbejde har en stor plads i Steffen Kjeldgaard-Pedersens hjerte, og dette er ikke mindst kommet til udtryk

igennem de adskillige nordiske forskningskredse og -netværk, som med Steffen Kjeldgaard-Pedersen som initiativtager og organisator i snart 30 år har samlet nordiske forskere inden for reformationshistorien og især den lutherske tradition. For studenterne kom disse internationale kontakter ikke mindst til gavn i form af de engelsksprogede kursusforløb i "Reformation Studies", som i flere år blev organiseret ved Institut for Kirkehistorie, og som samlede lærere og studenter fra Norden, ligesom indbudte tyske og amerikanske lærerkæfter medvirkede.

Tidligt i 90'erne blev Steffen Kjeldgaard-Pedersen indvalgt i styringskomiteen for det internationale selskab af Lutherforskere, som hvert femte år afholder en større kongres for anerkendte Luther- og reformationsforskere samt yngre, lovende hoveder. Da det var lykkedes at få den 10. internationale Lutherforskerkongres i 2002 til København, lå det lige for at betro posten som formand for den lokale styringskomité til Steffen Kjeldgaard-Pedersen. Kongressen, der samlede forskere fra alle verdensdele, gjorde både Københavns Universitet og Det Teologiske Fakultet stor ære, hvilket ikke mindst skyldtes formandens vanlige sans for både den store linje og den betydningsfulde detalje.

Under det begivenhedsforløb, som lidt bombastisk er blevet kaldt "den store dekanekrise" i slutningen af 90'erne, var Steffen Kjeldgaard-Pedersen leder af Institut for Kirkehistorie og et fremtrædende medlem af Fakultetets selvevalueringsgruppe, der under ledelse af Evalueringscentret skulle evaluere de teologiske uddannelser i Danmark. Da Det Teologiske Fakultet i 2002 skulle vælge ny ledel-

se, var der på Fakultetet bred enighed om at opfordre Steffen Kjeldgaard-Pedersen til at stille op til posten som dekan. Hovedopgaverne for den nye dekan lå lige for: at bevare og udvikle teologistudiet som videnskabeligt studium samt at værne om Fakultetets selvstændighed og sikre de bedste betingelser for dets virke. Det må imidlertid siges, at den vind, der blæste fra politisk og ministerielt hold, ikke just gjorde det nogen enkel opgave at holde kursen. For det første voksede den administrative belastning af Fakultetet nærmest eksponentielt i takt med den tiltagende politiske opmærksomhed på og engagement i undervisningssektoren. Derfor blev det snart nødvendigt at indrette Fakultetet som et såkaldt 'enhedsfakultet' med kun ét centralt institut og gradvist overføre de administrative kræfter til en samlet enhed. Dette tiltag var langt fra populært ude på de nye 'afdelinger', som afløste de tidligere og relativt selvstændige institutter, men nødvendigheden af nyordningen stod ikke til diskussion, og de kollegiale organer bakkede op om dekanens initiativ.

Den anden udfordring for Fakultetets ledelse i disse år angik noget så centralt som det teologiske studiums struktur og indhold. Som et led i harmoniseringen inden for EU udsendte Uddannelses- og Forskningsministeriet under ledelse af Helge Sander i 2002 en bekendtgørelse om bachelor- og kandidatuddannelserne i teologi, og den dikterede en kraftig omorganisering af det teologiske studium. For Steffen Kjeldgaard-Pedersen personligt var dette politiske initiativ uønsket og ligefrem noget af en skæbnens ironi. Som medlem og formand for Studienævnet i 90'erne og som medlem

af Fakultetets ledelsesgruppe havde Steffen Kjeldgaard-Pedersen været direkte involveret i tre studieordninger (1989, 1996 og 2001). I dette arbejde havde han argumenteret imod, at man lod det klassiske kandidatstudium med dets samlede studieforløb og afsluttende embedseksamen erstatte af en angelsaksisk inspireret bachelor- og kandidatuddannelse, hvor pensum blev opdelt i mange mindre forløb med tilhørende 'drypvise' eksaminer. I kampen imod bachelormodellen skulle Steffen Kjeldgaard-Pedersen efter sigende en gang i 90'erne have mobiliseret også musikken og smilet, idet han havde forfattet et af de mere populære og svingende numre ved en af Fakultetets sommerfester; sangen bar titlen "Bakselår" og havde som refræn det enkle budskab "vi vil ikke have bakselår", og den blev fremført med fejende energi og udstråling af en kvindelig studerende (og senere domprovst). Som realistisk og pragmatisk dekan så Steffen Kjeldgaard-Pedersen sig dog tvunget til at gennemføre ordningen, hvis fortrin ikke var umiddelbart iøjnefaldende. Udfordringen bestod følgelig i at sikre det centrale indhold og det faglige niveau i den nye form, og i nært samarbejde med den daværende studienævnformand og studieleder lykkedes det bedre end ventet. Desværre viste 2002/2003 sig at være kun begyndelsen på en længere række af ministerielle tiltag, som krævede kontinuerlige justeringer og tilpasninger af studierne og en særlig indsats af såvel dekan som studieleder, hvis diplomati og lydhørhed både eksternt og internt blev sat på mange prøver.

Vedligehold og forbedring af Fakultetets bygninger i Købmagergade var en

af de opgaver, som beskæftigede Steffen Kjeldgaard-Pedersen kontinuerligt. Betydningen af at skabe gode fysiske rammer for studenter og ansatte var der hos ham aldrig tvivl om. Ikke mindst de studerende satte stor pris på dekanens indsats, og de mange studiepladser, kantinen og adgangen til egnede lokaler til at samles både sommer og vinter (den gamle Kældercafé) befordrede et usædvanligt fint fagligt og socialt miljø. Både som almindelig lærer, institutbestyrer og dekan tog Steffen Kjeldgaard-Pedersen sig altid tid til at lytte til og tale med de studerende. Studenternes anerkendelse og taknemmelighed blev da også bragt til offentlighedens kendskab, idet Det Teologiske Fagråd i *Universitetsavisen* i 2010 ligefrem fremholdt Steffen Kjeldgaard-Pedersen som rollemodel for den moderne universitetsleder og -lærer. På dette tidspunkt var Steffen Kjeldgaard-Pedersen på vej ind i sin tredje periode som dekan. Med den nye universitetslov i 2005 havde universiteterne som bekendt fået ansatte ledere på åremål, men på Det Teologiske Fakultet gav denne administrative omvæltning ikke anledning til uro.

Igennem hele sit virke har Steffen Kjeldgaard-Pedersen stået værn om det klassiske teologiske studium med fastholdelse af de høje sprogkrav (latin, græsk og hebræisk) og vægtning af arbejdet med såvel de bibelske skrifter som de centrale kilder fra kirkens historie. Et sådant studium tager tid og kræver vedholdenhed. Til trods for sine utallige ad-

ministrative hverv og opgaver har Steffen Kjeldgaard-Pedersen kontinuerligt varetaget sin forskning inden for især den lutherske teologi og moderne kirke- og teologihistorie. Resultaterne foreligger i en perlerække af mindre publikationer og flere bidrag til internationale opslagsværker. De vidner om Steffen Kjeldgaard-Pedersen som en klassisk luthersk teolog med klar sans for teologiens grundlag i filologien og for dens videnskabelighed. Det er derfor heller ingen tilfældighed, at kollegers og venners hyldest i festskriftet i anledning af hans 60-årsdag bar titlen "Reformationer, universitet, kirkehistorie, Luther". Efter sin fratreden som dekan i sommeren 2013 har Steffen Kjeldgaard-Pedersen koncentreret sig om den videnskabeligt baserede formidling af arven fra Luther. Dette arbejde er foreløbig udmøntet i bogen "*Nåde og Fred i Kristus! Martin Luther i lyset af hans breve*", som er skrevet sammen med Carl Axel Aurelius. I år udkommer der desuden et større udvalg af Luthers reformatoriske skrifter, som med Steffen Kjeldgaard-Pedersen som primus motor har beskæftiget et kollektiv af forfattere. Forhåbentlig finder Steffen Kjeldgaard-Pedersen også i sit otium tid og lejlighed til at fuldende sin store kommenterede oversættelse og fortolkning af Luthers frihedstraktat ("*De libertate christiana*"). Det Teologiske Fakultet takker Steffen Kjeldgaard-Pedersen for hans store indsats for Fakultetet og for teologien og ønsker ham mange gode og frugtbare år.